

ΚΥΣΤΕΙΣ ΩΟΘΗΚΩΝ

(πληροφορίες για το κοινό σύμφωνα με το Αμερικάνικο κολλέγιο μαιευτήρων-γυναικολόγων - ACOG) – για περισσότερες πληροφορίες η γυναίκα πρέπει να συμβουλευτεί το γυναικολόγο της

Οι ωοθήκες είναι δυο μικρά όργανα, ένα σε κάθε πλευρά της μήτρας της γυναίκας. Είναι φυσιολογικό μια μικρή κύστη (ένας σάκος γεμάτος με υγρό) να αναπτυχθεί στις ωοθήκες. Αυτές οι κύστεις δεν προκαλούν ζημιά και τις περισσότερες φορές εξαφανίζονται από μόνες τους. Άλλες πάλι μπορεί να προκαλέσουν προβλήματα και απαιτούν θεραπεία.

Στη συνέχεια θα ενημερωθείς για:

- Τους τύπους των κύστεων
- Πως οι κύστεις δημιουργούνται
- Τα συμπτώματά τους
- Πως οι κύστεις των ωοθηκών θεραπεύονται

Ο κύκλος σου

Μία από τις δυο ωοθήκες σου – κάθε μια έχει το μέγεθος αμυγδαλού περίπου- παράγει κάθε μήνα ένα ωάριο κατά τη διάρκεια του κύκλου σου. Ένα ωάριο, το οποίο όταν βρίσκεται κλεισμένο σε ένα σάκο καλείται **ωοθυλάκιο**, αναπτύσσεται στην ωοθήκη. Την 5^η μέρα του κύκλου σου, η ορμόνη οιστρογόνα οδηγεί το ενδομήτριο (ο εσωτερικός χιτώνας της μήτρας) σε υπερτροφία, προετοιμάζοντάς το έτσι για πιθανή εγκυμοσύνη. Την 14^η μέρα περίπου το ωάριο ελευθερώνεται από τη μήτρα. Αυτό καλείται **ωορρηξία**.

Περίπου κατά την ωορρηξία, μια γυναίκα μπορεί να μείνει έγκυος. Το ωάριο μετακινείται μέσα στην μια από τις δύο σάλπιγγες – οι οποίες είναι συνδεδεμένες με τη μήτρα – όπου και μπορεί να γονιμοποιηθεί από το σπέρμα του άνδρα. Μετά την ωορρηξία, το κενό ωοθυλάκιο μετατρέπεται σε **ωχρό σωματίο**, το οποίο και παραμένει έως την επόμενη περίοδο. Το ωχρό σωματίο παράγει ορμόνες που κάνουν το ενδομήτριο να αναπτύσσεται.

Τύποι κύστεων ωοθήκης

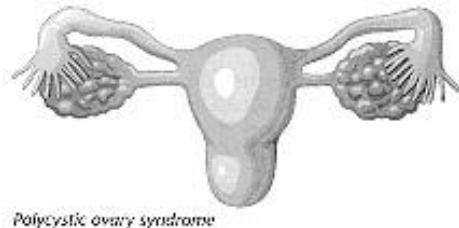
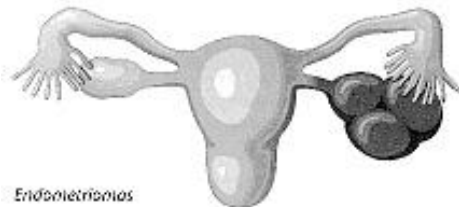
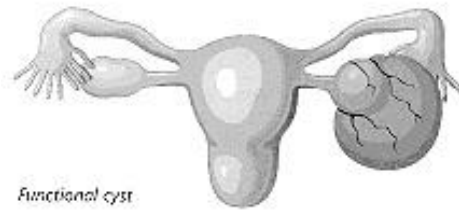
Οι κύστεις της ωοθήκης είναι πολύ συνηθισμένες στις γυναίκες κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής τους ηλικίας. Οι περισσότερες κύστεις είναι αποτέλεσμα των αλλαγών στο επίπεδο των ορμονών που συμβαίνουν κατά τη διάρκεια του κύκλου της γυναίκας και της παραγωγής και απελευθέρωσης των ωαρίων από τις ωοθήκες. Μια γυναίκα μπορεί να αναπτύξει μια ή περισσότερες κύστεις. Το μέγεθος της κύστης μπορεί να ποικίλει ευρέως, από ένα μπιζέλι έως ένα πορτοκάλι ή και μεγαλύτερη.

Υπάρχουν διάφοροι τύποι κύστεων ωοθήκης, και κάθε τύπος προκαλεί μια ποικιλία συμπτωμάτων. Όλες οι κύστεις μπορούν να αιμορραγήσουν, να ραγούν, ή να συστραφούν και να προκαλέσουν πόνο. Οι περισσότερες κύστεις είναι καλοήθειες – όχι καρκινικές. Λίγες κύστεις μπορεί να είναι κακοήθειες (καρκινικές). Για αυτό το λόγο, όλες οι κύστεις πρέπει να ελέγχονται από το γιατρό σου.

Λειτουργικές κύστεις

Ο πιο συνηθισμένος τύπος κύστης είναι η λειτουργική κύστη ωοθήκης. Αναπτύσσεται από φυσιολογικό ιστό της ωοθήκης που υπόκειται σε αλλαγές κατά τη διάρκεια της φυσιολογικής ωορρηξίας. Υπάρχουν δύο τύποι λειτουργικής κύστης – η **ωοθυλακική** και η **ωχρινική**. Αυτοί και οι δυο τύποι κύστης όταν συμβαίνουν, συνήθως δεν έχουν κανένα σύμπτωμα ή κάποια πολύ ήπια. Εξαφανίζονται μέσα σε λίγους μήνες.

Δερμοειδείς κύστεις

Οι δερμοειδείς κύστεις δημιουργούνται από διαφορετικούς τύπους ιστού, όπως δέρμα, τρίχες, λίπος και δόντια. Μπορεί να βρεθούν και στις δυο ωοθήκες. Οι δερμοειδείς κύστεις είναι συνήθως μικρές και δεν προκαλούν συμπτώματα. Ωστόσο, μπορούν να μεγαλώσουν και να δώσουν συμπτώματα.

Κυσταδενώματα

Τα κυσταδενώματα είναι κύστεις που αναπτύσσονται από κύτταρα της εξωτερικής επιφάνειας της ωοθήκης. Αυτά συνήθως είναι καλοήθειες, αλλά μπορεί να προκαλέσουν συμπτώματα. Τα κυσταδενώματα μπορεί να αναπτυχθούν πάρα πολύ και να παρεκτοπίσουν διάφορα κοιλιακά όργανα προκαλώντας πόνο.

Ενδομητριώματα

Τα ενδομητριώματα είναι κύστεις που σχηματίζονται όταν ενδομητρικός ιστός αναπτύσσεται στις ωοθήκες. Αυτός ο ιστός ανταποκρίνεται στις αλλαγές των ορμονών κατά τη διάρκεια του καταμήνιου κύκλου. Ο ιστός αιμορραγεί κάθε μήνα, οδηγώντας βαθμιαία στην δημιουργία μιας κύστης στην ωοθήκη. Τα ενδομητριώματα είναι γνωστά επίσης και σαν <<σοκολατοειδείς κύστεις>> επειδή είναι γεμάτες με σκούρο, καφεοειδές αίμα.

Τα ενδομητρίωματα είναι συχνά συνδεδεμένα με μια κατάσταση γνωστή σαν ενδομητρίωση. Μπορεί να είναι επώδυνα, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της περιόδου ή της σεξουαλικής επαφής.

Πολλαπλές κύστεις

Οι γυναίκες που δεν έχουν φυσιολογική ωορρηξία, μπορεί να αναπτύξουν πολλαπλές κύστεις. Αυτή είναι μια διαταραχή στην οποία οι ωοθήκες είναι μεγάλες και περιέχουν πολλές μικρές κύστεις. Μπορεί να συνδεθεί με μια διαταραχή που ονομάζεται **σύνδρομο πολυκυστικών ωοθηκών (PCOS)**. Αυτή η διαταραχή προκαλεί ανωμαλίες στην περίοδο της γυναίκας, υπογονιμότητα και υπερτρίχωση.

Συμπτώματα

Οι περισσότερες κύστεις των ωοθηκών είναι μικρές και δεν προκαλούν συμπτώματα. Μερικές εξαφανίζονται από μόνες τους. Κάποιες μπορεί να προκαλέσουν συμπτώματα λόγω αιμορραγίας, συστροφής ή ρήξης. Μπορεί να προκαλέσουν έναν αμβλύ πόνο στην κοιλιά και πόνο κατά τη διάρκεια της σεξουαλικής επαφής.

Κάποιες κύστεις μπορεί να είναι καρκίνος. Ο κίνδυνος ανάπτυξης καρκίνου στην ωοθήκη αυξάνεται όσο η γυναίκα μεγαλώνει ηλικιακά. Αν και ο καρκίνος της ωοθήκης στα αρχικά στάδια δεν έχει συμπτώματα, θα πρέπει να γνωρίζεις τα συμπτώματα που θα αναφερθούν κατωτέρω.

Σημεία καρκίνου της ωοθήκης (πιθανά)

- Διόγκωση της κοιλιάς
- Ναυτία και καύσος που δεν υποχωρούν
- Ανορεξία
- Πυελικός πόνος

Εάν έχεις κάποιο από αυτά τα συμπτώματα πρέπει να δεις το γιατρό σου. Εάν οι κύστεις των ωοθηκών βρεθούν νωρίς, πολλά από τα προβλήματα που προκαλούνται από αυτές μπορούν να θεραπευθούν.

Διάγνωση

Μια κύστη ωοθήκης συχνά ανευρίσκεται κατά τη διάρκεια μιας συνηθισμένης γυναικολογικής εξέτασης. Όταν ο γιατρός σου βρει μια διογκωμένη ωοθήκη, θα σε παραπέμψει για εξετάσεις προσπαθώντας να επιβεβαιώσει την διάγνωση:

- **Υπέρηχος.** Μια διαδικασία που χρησιμοποιεί κύματα ήχων για να δημιουργήσει εικόνες των εσωτερικών οργάνων που μπορούμε να τις δούμε σε οθόνη.
- **Λαπαροσκόπηση.** Μια χειρουργική διαδικασία που επιτρέπει στο γιατρό να δει απ' ευθείας μέσα στο σώμα. Το λαπαροσκόπιο –ένα λεπτό φωτιζόμενο τηλεσκόπιο- εισάγεται στην κοιλιά για να δούμε τα όργανα της πυέλου. Το

λαπαροσκόπιο επίσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη θεραπεία της κύστης σου.

- **Εξετάσεις αίματος.** Εξετάσεις που μετρούν ουσίες στο αίμα και μπορούν να επιβεβαιώσουν τη διάγνωση. Μια τέτοια ουσία είναι το CA125, που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ανίχνευση καρκίνου των ωοθηκών.

Κάποιες από αυτές τις εξετάσεις δίδουν επιπλέον πληροφορίες σχετικά με την κύστη και μπορούν να βοηθήσουν στη θεραπεία. Κάποιες μπορεί να χρησιμοποιηθούν μόνο αν υπάρχει αυξημένος κίνδυνος προβλημάτων.

Θεραπεία

Εάν η κύστη σου δεν προκαλεί συμπτώματα, ο γιατρός σου ίσως μόνο την παρακολουθεί για 1-2 μήνες. Οι περισσότερες λειτουργικές κύστες εξαφανίζονται από μόνες τους μέσα σε 1-2 καταμήνιους κύκλους.

Εάν η κύστη σου είναι μεγάλη ή προκαλεί συμπτώματα, ο γιατρός σου ίσως συστήσει θεραπεία με χειρουργείο ή ορμόνες.

Το είδος της θεραπείας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες:

- Μέγεθος και τύπος της ωοθήκης
- Η ηλικία σου
- Τα συμπτώματά σου
- Η επιθυμία σου για τεκνοποίηση

Ορμονική θεραπεία

Ο γιατρός σου μπορεί να σου χορηγήσει **αντισυλληπτικά χάπια** για τη θεραπεία των λειτουργικών κύστεων. Τα αντισυλληπτικά χάπια σταματούν την ωορρηξία. Αυτό προλαμβάνει την ανάπτυξη των ωοθυλακίων και σταματά την δημιουργία νέων κύστεων. **Τα αντισυλληπτικά δεν είναι κατάλληλα για όλες τις γυναίκες**, ιδιαίτερα αν είναι πάνω από 35 ετών ή καπνίζουν. Ο γιατρός σου θα σε συμβουλεύσει αν είσαι κατάλληλη για ορμονική θεραπεία.

Χειρουργική θεραπεία

Ο γιατρός σου ίσως προτείνει χειρουργική αφαίρεση της κύστης. Αυτός θα αποφασίσει ποιος τύπος θεραπείας είναι ο καλύτερος για σένα. Η έκταση και ο τύπος του χειρουργείου που είναι ο κατάλληλος για σένα, εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Τις περισσότερες φορές εκτελείται **κυστεκτομή**, κατά την οποία αφαιρείται μόνο η κύστη ενώ παραμένει η ωοθήκη. Άλλες φορές η μια ή και οι δυο ωοθήκες πρέπει να αφαιρεθούν. Ο γιατρός σου ίσως να μην γνωρίζει από την αρχή

Dr. ΜΠΑΜΠΑΤΣΙΑΣ ΛΑΜΠΡΟΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ-ΜΑΙΕΥΤΗΡΑΣ
Μετεκπαιδευθείς στο Λονδίνο στη Λαπαροσκόπηση και Υστεροσκόπηση
(University dep. Of Obstetrics and Gynecology- Royal Free Hospital – London)

ποιο είδος επέμβασης πρέπει να κάνει, και κατά τη διάρκεια του χειρουργείου να αλλάξει τα plána του.

Τελικά....

Οι κύστεις των ωθηκών είναι πολύ συνηθισμένες στις γυναίκες της αναπαραγωγικής ηλικίας. Αν και οι περισσότερες κύστεις είναι ακίνδυνες και εξαφανίζονται από μόνες τους, ο γιατρός σου ίσως θέλει να τις καταγράψει, έτσι ώστε να μπορεί να διαπιστώσει αν μεγαλώνουν ή δημιουργούν προβλήματα.

Εάν έχεις κύστεις στην ωθήκη, ίσως έχεις κάποιες απορίες. Μοιράσου τις ανησυχίες σου με το γιατρό σου. Μπορείτε να συνεργαστείτε για να μειώσετε τον κίνδυνο επιπλέον προβλημάτων και να βοηθηθείς να παραμείνεις υγιής.